

QUATRE ANYS DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA DEL PP AL GOVERN ESPANYOL: CONTINUÏTAT EN LES TENDÈNCIES, CANVI EN LES FORMES

Al'hora d'analitzar la política lingüística realitzada des de les institucions centrals de l'Estat espanyol, no puc desferme de la temptació de començar amb una raó de peu de banc: l'Estat també fa política lingüística. Encara més: l'Estat és qui fa l'autèntica política lingüística, per molt que els succedanis d'això mateix que realitzen algunes comunitats autònomes, a nivell de comunicació pública, passi per l'única política lingüística existent. Aquells que tenen la mania d'afirmar que no s'ha de fer política amb la llengua, correlativament, solen ser aquells que més n'hi fan. Moltes vegades les paraules, el discurs públic, serveix per embolicar la realitat i no pas per aclarir-la.

EL CONTEXT D'UN MODEL DESIGUALITARI

L'Estat espanyol fa política lingüística des de la seua formació. Ja abans, les diferents nacions que es troben sota el seu (des)govern també en feien, de política lingüística. Sobre llengua s'hi ha planificat durant mil·lennis, n'hi hagués consciència explícita o no. A la nostra part del món podem distingir diversos models

de política lingüística: el model "francès" (en què només una llengua té cabuda en el si de cada estat i que, per tant, no reconeix no ja la igualtat sinó ni tan sols la diversitat), els models lingüístics igualitaris (en què, dins un estat plurilingüe, aquest tracta de manera igualitària totes les llengües, i, per tant, tots els parlants; reconeix, per tant, la pluralitat i la igualtat) i una mena de model mixt, dins el qual hauríem de situar-hi l'Estat espanyol, en què es reconeix l'existència d'una pluralitat de llengües en el si dels dominis de l'estat (article 3 de la constitució

“El Partit Popular, en governar amb majoria absoluta, ha promogut una mena de retorn a la visió més jacobina, unitarista i, des d'un punt de vista nacional, poc democràtica de l'organització de l'Estat.”

espanyola), però que no en reconeix la igualtat (perquè una és considerada la llengua oficial de l'Estat i la resta es queden com a meres llengües "autonòmiques", o "regionals", atenent la terminologia franquista).

El model de política lingüística imperant no permet la plena normalització de les llengües minoritzades, perquè les possibilitats legals màximes per aconseguir-la estan per sota de les necessitats mínimes. Això era així quan governava la UCD, amb els governs del PSOE i, durant aquests últims anys, amb els governs del PP. Al llarg de l'últim quart de segle, allò que més destacaria de la política lingüística realitzada per l'Estat és que la variable fonamental és si el govern de l'Estat parteix d'una majoria absoluta d'un partit estatal o si el partit estatal que governa ho ha de fer amb el suport de partits nacionalistes de la perifèria (CIU, PNB,...). Quan el govern és en solitari i parteix d'una majoria absoluta, se'ns presenten els "jóvenes nacionalistas del PSOE" o aquesta mena de neofranquisme que el PP ha instal·lat, al llarg d'aquests últims anys, dins les estructures de l'Estat. Quan els

cal suport, afluïxen una mica la corda o, com a molt, alenteixen una mica la piconadora antiversitat.

Que ningú vulgui veure, doncs, en les crítiques a allò que el PP ha fet durant els últims quatre anys en política lingüística cap contrast amb èpoques anteriors suposadament idíl·liques. Forma part intrínseca dels partits que defensen un model d'estat unitari el fet d'intentar uniformitzar, també, lingüísticament i culturalment, tota la ciutadania de l'Estat.

UNS POLS DE FORÇA TENSATS

Ho hem comentat diverses vegades, alguna des d'aquesta mateixa tribuna: en el procés de normalització/substitució de la llengua catalana existeixen pols de força que operen en sentit estrictament contrari. Mentre augmenta l'ús formal de la llengua o mentre la producció literària en català és tan rellevant com la que puguin tenir comunitats lingüístiques equivalents a la nostra, l'ús social de la llengua es troba francament amenaçat.

A nivell de política estatal en relació al fet nacional ocorre quelcom de semblant: mentre a les nacions més autocentrades s'està produint un procés d'afermament de la pròpia reivindicació nacional -així, a Euskadi s'ha plantejat el Pla Ibarretxe i al Principat de Catalunya ben aviat la majoria política es posarà a redactar un nou estatut d'autonomia-, a la resta de l'Estat -i, molt

especialment, a les autonomies que formen la nació castellana-se n'aferma la visió unitarista i jacobina.

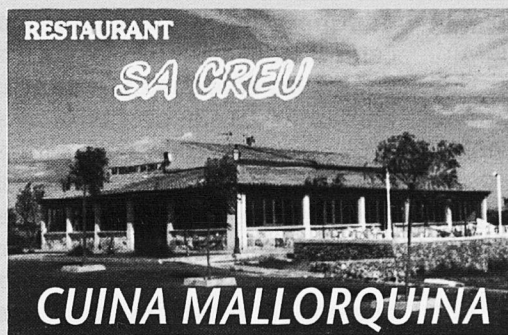
El Partit Popular, en governar amb majoria absoluta, ha promogut una mena de retorn a la visió més jacobina, unitarista i, des d'un punt de vista nacional, poc democràtica de l'organització de l'Estat. S'han empescat una llei de partits polítics que deixa sense veu més de dos-cents mil ciutadans del País Basc; s'han tret una llei de la màniga que permetrà processar els presidents autonòmics que, atenent al més elemental principi democràtic, convoquin referèndums per saber què

pensen els ciutadans sobre temes que puguin ser controvertits...

Cada vegada més, doncs, s'ha anat afermant la tendència a tensar la situació, de manera que les postures més partidàries del nacionalisme d'alliberament (a Euskadi o a Catalunya) han crescut i s'han fet més fortes i, correlativament, el nacionalisme espanyol (que no és cap "neonacionalisme", sinó el vell nacionalisme estatalista de sempre) també s'ha afermat.

UNA POLÍTICA LINGÜÍSTICA COHERENT

La política lingüística del PP ha estat del tot coherent, al llarg



MENÚ DIARI

Ctra. Manacor - Inca, km. 9

Telf. 971 83 02 46

07520 PETRA

BATEJOS - NOCES
COMUNIONS
MENJARS D'EMPRESA



d'aquests quatre últims anys, amb la política nacional del govern del mateix partit. Durant aquesta legislatura ens ha ofert moltes i diverses actuacions en contra de la normalització de la llengua catalana. N'esmentarem, tot seguit, algunes de les més destacades:

El govern de l'Estat ha perpetrat una contrareforma educativa, a través de la LOQA (Llei Orgànica de Qualitat de l'Ensenyament), que rebaixa, contra el que la "qualitat" exigiria la presència de la llengua catalana dins el nostre sistema educatiu, i n'augmenta la presència de l'espanyola. Es tracta d'una decisió controvertida i que encara no s'ha posat en ús (entre d'altres raons, perquè vulnera la legislació lingüística autonòmica, i no hem d'oblidar que els estatuts d'autonomia tenen, igual que aquesta llei, rang de llei orgànica). Què ocorrerà quan dues lleis orgàniques entrin en col·lisió?

Des del PP s'ha obstaculitzat qualsevol canvi en els estatuts d'autonomia dels diferents Països Catalans que permetin millorar l'estatus d'oficialitat de la llengua. Així, el català continua sense ser oficial a la Franja de Ponent, dins la comunitat autònoma d'Aragó, perquè el partit que governa a l'Estat -amb l'ajut de sectors de la suposada esquerra aragonesa- han impedit que es pogués promulgar la Llei de Llengües que assegurí l'oficialitat del català i l'aragonès a la comunitat autònoma més plurilingüe de l'estat.

Des del govern espanyol s'ha continuat intentant minar la

“L'administració de justícia, arreu dels Països Catalans, continua sent impermeable a la pluralitat lingüística i al reconeixement oficial -des de fa gairebé un quart de segle!- de les llengües catalana, basca i gallega.”

llengua catalana a través de l'enfortiment del secessionisme lingüístic: en aquest sentit, cal esmentar la classificació dels llibres escrits en llengua catalana existents a la Biblioteca Nacional de Madrid en tres apartats diferents, o el reconeixement del "valencià" com una llengua diferent de la catalana per a les escoles oficials d'idiomes. Aquestes mesures secessionistes han comptat amb un rebuig generalitzat per part dels professionals que, teòricament, haurien d'aplicar-les: la resposta immediata de les escoles oficials d'idiomes dels diferents països catalans n'ha estat una bona mostra.

Ha continuat l'obstaculització a la presència -ni que sigui marginal- de la llengua catalana en algun poder específic de l'Estat, com ara el poder judicial.

L'administració de justícia, arreu dels Països Catalans, continua sent impermeable a la pluralitat lingüística i al reconeixement oficial -des de fa gairebé un quart de segle!- de les llengües catalana, basca i gallega. No ha alterat gaire la cosa el fet que s'hagi establert l'Escola Judicial a Barcelona, donat que funciona íntegrament en espanyol i que, encara, per a la judicatura, el coneixement del català constitueix només un mèrit, en comptes de ser una exigència.

Hi podríem afegir d'altres mesures del govern espanyol que han anat en la mateixa direcció: intentar soscar el procés de normalització lingüística. Al llarg d'aquests quatre anys, el govern del PP ha estat força més bel·ligerant que no ho havien estat governs anteriors. Si bé el fons no ha canviat (continuem dins un model lingüístic desigualitari que, malgrat tot, reconeix la diversitat; és a dir, un model intermedi entre els MLI i el model jacobí estricte), sí que han canviat les formes: el desacomplexament del govern "popular" pel que fa a la imposició de la llengua i la cultura espanyoles com a pretesament úniques, coherent amb els intents d'uniformització estatal i amb la promoció del nacionalisme espanyol més tronat han estat cada vegada més evidents. Només ens queda esperar a veure fins a quin punt aquesta actitud serà premiada a les eleccions o els passarà factura.

Bernat Joan i Marí